

UNIVERSITATEA DE ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI MEDICINĂ VETERINARĂ CLUJ-
NAPOCA ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE AGRICOLE INGINEREȘTI

TEZA DE ABILITARE

Cercetări privind contribuția economiei circulare la progresul dezvoltării durabile

Domeniul: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Autor: **CSI. dr. ing., ec. Elena Simina LAKATOS**

CLUJ-NAPOCA, 2025

INTRODUCERE

Economia circulară este un concept popularizat recent ca soluția pentru problemele de mediu și de echitate la nivel global. Literatura științifică, industrii, guverne și indivizi au început să sprijine trecerea de la o abordare liniară, reductivă a producției la o abordare holistică și sustenabilă, care închide bucla economiei liniare. În spațiul public sunt vehiculate tot mai des conceptul de sustenabilitate și diferitele inițiative din sfera responsabilității sociale individuale și corporative. În timp ce astfel de inițiative pot să rezolve cu succes probleme locale, soluțiile cu adevărat durabile trebuie să cuprindă mai multe sectoare, ceea ce necesită o abordare cu orizonturi mai largi.

Economia circulară este conceptul care integrează instrumentele menționate mai sus, le propagă la nivel sistemic și le duce la un nivel superior. Astfel, ne putem raporta la economia circulară ca la o modalitate de implementare a sustenabilității la nivel sistemic. Însă, pentru a înțelege și sprijini tranziția către o economie circulară, oamenii trebuie să fie echipați cu gândirea și conceptele potrivite.

Scopul acestei lucrări este de a prezenta o sinteză a preocupărilor și rezultatelor științifice și profesionale ale autoarei, publicate ulterior obținerii titlului de doctor în domeniul Inginerie și Management, în anul 2011, cu teza de doctorat ”Corporate social responsibility through partnerships between businesses and NGOs for company sustainability” (Coordonator: Prof.dr.ing. Dan Căndea).

Dubla calificare de inginer și economist mi-a permis să înțeleg cum sustenabilitatea și economia circulară se intersectează și potențialul enorm de cercetare al acestui domeniu. Înființarea Institutului pentru cercetări în Economie Circulară și Mediu ”Ernest Lupan” a reprezentat un pas mai departe către progresul științific în acest domeniu, fiind mijlocul prin care principiile științifice ajung să fie puse în practică în numeroasele proiecte naționale și internaționale pe care le-am coordonat și le coordonez în momentul prezent.

Teza de abilitare cu titlul ”O analiză multinivelară a contribuțiilor economiei circulare la dezvoltarea durabilă”, este concentrată în jurul realizărilor care dovedesc abilitatea autoarei de a conduce cercetări științifice în domeniul Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală, cu aplicații în domeniul economiei circulare și dezvoltării durabile. Realizările personale sunt prezentate în contextul stadiului actual al cercetării științifice din domeniul menționat.

Confrunțați fiind cu progresul dinamic al tranziției către o economie circulară ca element principal pentru construcția sustenabilității, există o nevoie tot mai mare de abordări conceptuale care să permită studii de perspectivă bazate pe o colaborare multidisciplinară. Înțelegând că economia circulară este un concept complex, cu numeroase ramificații în domeniile industriale și nu numai, activitatea mea de cercetare s-a concretizat în jurul ideii că pentru a înțelege cu adevărat acest concept, trebuie să investigăm meticolos toate nivelurile de aplicare, începând cu individul ca subiect de analiză, ajungând până la sisteme naționale.

Astfel, primul capitol al tezei de abilitare prezintă în mod succint, urmărind trei paliere - didactic, profesional și cercetare- realizările ulterioare obținerii diplomei de doctor. Sunt menționate publicațiile autoarei, participarea și coordonarea proiectelor naționale și internaționale cât și cele mai importante afilierii profesionale (Platforma Europeană a părților interesate pentru Economia Circulară-ECESP, Organismul Național de Standardizare din România-ASRO,

Colegiul Consultativ pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare- CCDI).

Al doilea capitol sintetizează rezultatele cercetării în ceea ce privește contribuțiile economiei circulare la nivel de consumator. Sunt descrise principalele rezultate privind conștientizarea și practicile de economie circulară obținute în urma cercetărilor cantitative efectuate pe eșantionul consumatorilor români.

Al treilea capitol abordează tematica nivelului organizațional alături de concepte precum afaceri circulare și responsabilitate corporativă. Capitolul cuprinde de asemenea grila de evaluare a circularității a organizațiilor întocmită de autoare.

Al patrulea capitol al lucrării are ca subiect orașele și tranziția acestora la circularitate. Această secțiune prezintă un nou cadru conceptual al economiei circulare în mediul urban realizat în urma aplicării metodologiei reviewului sistematic.

Al cincilea capitol analizează sistemul european de monitorizare al tranziției la economia circulară și face propuneri de îmbunătățire bazate pe analiza literaturii de specialitate și neajunsurile identificate.

În cele din urmă, ultimul capitol prezintă planul de evoluție și dezvoltare a carierei. Ca direcție de cercetare, este prezentată o viziune nouă de analiză a economiei circulare, bazată pe scalarii fundamentali ai fizicii. Pe lângă obiectivele ce setează publicarea de lucrări în reviste de prestigiu și participarea la manifestări naționale și internaționale, o atenție la fel de mare este acordată și dezvoltării pe plan didactic și profesional. Astfel, se dorește dezvoltarea de materiale didactice cu subiectul economiei circulare și sustenabilității cât și implicarea și instruirea studenților în această nouă direcție.

Așadar, dezvoltarea continuă a metodelor de cercetare și a cadrelor teoretice pentru cercetarea economiei circulare și a sustenabilității, respectiv pentru identificarea de modalități de a fi transpuse în practică reprezintă preocupările prioritare ale activității mele științifice, reflectată prin rezultatele obținute în acest sens și publicate în diferitele reviste de specialitate de rang ISI, precum și în alte manifestări științifice naționale și internaționale. Având în vedere faptul că tranziția la economia circulară poate fi realizată doar intervenind sistemic, lucrările publicate s-au dorit a fi un suport pentru găsirea de soluții pentru fiecare nivel la care economia circulară poate fi aplicată pentru a obține rezultate sustenabile-consumatori, organizații și comunități.

În incheiere, afirm că activitatea mea de cercetare și cea conexasă acesteia, reprezintă și o pledoarie indirectă pentru combinarea celor mai bune metode de cercetare existente la momentul actual, într-un context multidisciplinar capabil să furnizeze plus valoare cercetării fundamentale și empirice. În domenii precum ingineria industrială și economia circulară, ele însele un amestec de științe și metode care se intersectează într-un tot unitar, afirm cu încredere că această eterogenitate este un avantaj care poate garanta avansul științific în domeniu.